

Семирічна ніч

КУПИТИ

Ніч завдовжки сім років. Сім років помсти, каяття, страху й боротьби за життя.

Однієї ночі Чхве Хьонсу - талановитий бейсболіст у минулому і невдаха нині, - сівши за кермо п'яним, збиває на смерть дівчинку. І з тієї миті потроху втрачає все, що було для нього цінним. Він замовчує цей злочин, намагаючись врятувати свій і без того крихкий світ. І найбільше йому болять за свого сина, єдину радість у сірій буденності його жалюгідного життя, адже його арешт назавжди накладе на дитину тавро сина вбивці. Батько дівчинки, яку він убив, теж любить своє дитя. Любить кулаками. Вона - його власність, його рабня, частинка його світу, в якому все працює за його правилами й примхами. Він мститься вбивці, та запроторити його за ґрати - мізерна, на його думку, відплата. Він вигадує вишуканіший, складніший і жорстокіший спосіб помститися, дотримується стародавнього закону помсти: око за око, сина за доньку.

«Семирічна ніч» - історія, про те, як одна-єдина помилка перетворює життя на невпинний біг до загибелі, про внутрішніх демонів, які, бува, небезпечніші за реальних ворогів. Це роман про те, наскільки глибоким буває відчай і на що ладна піти людина, аби врятувати тих, кого любить.

Ч О Н Ю Д Ж О Н

**семи
річна
ніч**

7년의 밤

роман

Переклад Ханни Кузьменко

Анотація

Ніч завдовжки сім років. Сім років помсти, каяття, страху й боротьби за життя.

Однієї ночі Чхе Хьонсу — талановитий бейсболіст у минулому і невдаха нині, — сівши за кермо п'яним, збиває на смерть дівчинку. І з тієї миті потроху втрачає все, що було для нього цінним. Він замовчує цей злочин, намагаючись врятувати свій і без того крихкий світ. І найбільше йому болить за свого сина, єдину радість у сірій буденності його жалюгідного життя, адже його арешт назавжди накладе на дитину тавро сина вбивці. Батько дівчинки, яку він убив, теж любить своє дитя. Любить кулаками. Вона — його власність, його рабня, частинка його світу, в якому все працює за його правилами й примхами. Він мститься вбивці, та запроторити його за ґрати — мізерна, на його думку, відплата. Він вигадує вишуканіший, складніший і жорстокіший спосіб помститися, дотримується стародавнього закону помсти: око за око, сина за доньку.

«Семирічна ніч» — історія про те, як одна-єдина помилка перетворює життя на невпинний біг до загибелі, про внутрішніх демонів, які, бува, небезпечніші за реальних ворогів. Це роман про те, наскільки глибоким буває відчай і на що ладна піти людина, аби врятувати тих, кого любить.

Усі права застережено. Жодну частину цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати в будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це **ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко»**.

ISBN 978-617-553-097-9

Seven Years of Darkness

Copyright © 2011 by You-jeong Jeong

All rights reserved. Originally published in Korean

by EunHaeng NaMu Publishing Co., Ltd.

© Ханна Кузьменко, український переклад, 2025

© «Видавництво Анетти Антоненко», 2025

Пролог

Я — виконавець смертної кари свого батька.

Світанок 12 вересня 2004 року. Останній раз, коли я був на його боці. Тоді я ще нічого не знав. Ані про арешт батька, ані про смерть матері, ані про все те, що сталося вночі. Лише відчував непевний, тьмяний неспокій. І тільки тоді, коли, тримаючи за руку дядька, вийшов із хліва ферми, де ми ховалися дві з гаком години, переконався, що недарма тривожився.

В'їзд до ферми загороджували дві поліційні машини. Проблискові маячки, немов закривавлені синці, майоріли червоно-синім у кронах вілх. Довкола світла купчилися комахи. Небо ще не розвиднілося, все навкруги потопало в тумані, і я затремтів у передранковій імлі. Дядько вклав мені в руку телефон, прошепотівши: «Не загуби його». Офіцер поліції посадив нас у машину.

Від побаченого за вікнами йшла обертом голова. Мости зруйновані, трасу поглинула вода, на місці вулиць — руїни, поліційні автівки і карети «швидкої» лежать догори дном, у пільмі неба кружляє гелікоптер. Нижнє Село, будинок, де ми з батьками жили два останні тижні, немов провалились у безодню. Що трапилося? Я так і не запитав. Не зміг бодай поглянути на дядька. Боявся того, що можу почути.

Машина зупинилася біля поліційного відділка у місті S. Один з офіцерів поволочив дядька в кінець коридору. Інший відвів мене у протилежний бік. У маленькій кімнатці на мене чекали двоє слідчих.

— Розкажи нам про те, і тільки про те, що відбулося саме з тобою, — мовив до мене той, на кому була синя сорочка. — Не

перекажуй почуте від інших, нічого не вигадуй. Ти мене зрозумів?

Я зрозумів. Зрозумів, що плакати — зась. Навіть якщо лячно. Зрозумів, що від мене хочуть почути факти, стриманий опис подій цієї ночі. І розсудив, що коли хочу, аби нас із дядьком відпустили, якщо хочу побачитися з батьком і дізнатися, чи все гаразд із мамою, маю підкоритися.

Слідчі мовчки вислухали мою розповідь.

— Підбиймо підсумки: до озера тебе привів не батько, а охоронець? — перепитав слідчий у синьому.

— Так, — сказав я.

— І допоки тебе не врятував дядько, ти грався у схованки в озері з дівчинкою, яка померла два тижні тому?

— Не у схованки. В «Ой завітчався гібіскус»[1].

Обидва слідчі мовчки вдивлялися в моє обличчя. У їхніх поглядах я прочитав: «Ми тобі не віримо».

Невдовзі слідчий у синій сорочці відвів мене до виходу з відділка. За його словами, на паркінгу на мене чекав рідний дядько, молодший брат батька. Шлях від дверей до паркінгу окупували репортери. Слідчий схопив мене під лікоть і рушив крізь натовп. Кожен мій крок супроводжували спалахи камер і крики. *Поглянь у камеру. Ти вже бачився з батьком? Де ти був?*

Голова пішла обертом. До горла підступив клубок нудоти. Слідчий чимчикував дедалі швидше.

Та тієї миті, коли мені здалося, що я чую голос дядька Синхвана, тієї миті, коли я відштовхнув руку слідчого в синій сорочці, тієї короткої миті, коли серед сотні облич шукав поглядом дядькове, спалахи камер поглинули мене. І я став самотнім острівцем у морі сліпучого світла.

Батьків брат відчинив двері автівки. Я зіщулювся в кутку заднього сидіння і дістав телефон. Втупився у фонову світлину: доріжка перед будиночком, вкрита туманом, увімкнені ліхтарі,

кремезний чоловік і хлопчик спиною до камери прогулюються вздовж кипарисового живоплоту. Чоловік несе хлопчиків шкільний наплічник, а хлопчик тримається за задню кишеню його штанів. То були ми з батьком. Фотографія, яку дядько зробив зранку десять днів тому.

Я закрив телефон-розкладачку і стиснув його у долоні, ховаючи голову в колінах і щосили намагаючись не розридатися.

Світ запам'ятав події тієї ночі як «трагедію на озері Серьон». Батька назвали божевільним убивцею, а я став сином того божевільного вбивці. Мені було одинадцять років.

Селище Маячне

1

Чорний фургон марки «Шевроле» зупинився перед аптекою, і чолов'яга в окулярах-авіаторах Ray-Ban, який був за кермом, зайшов усередину будівлі. Я ж тільки-но заварив собі локшину швидкого приготування і збирався пообідати. Хоча для обіду було пізнуvато: третя година дня. Хай яким я був голодним після прибирання, довелося знову підвестись.

— Школярику, підкажи-но мені дещо, — звернувся до мене Авіатор, знімаючи свої авіатори.

Його погляд утупився в мою коротко стрижену маківку, немов та підтверджувала його здогади про мій вік. Я встромив палички у ручки-вушка каструлі. *Запитуй. І бажано швидко.*

— В який бік селище Маячне? Жодних дороговказів не побачив.

Авіатор махнув рукою зі стиснутими в ній авіаторами в бік вулиці. Я окинув поглядом його автівку. Величезна, неоковирна й, гадаю, з потужним двигуном. Схожа на модель «Chevy Van».

— То що, школярику? Знаєш, де Маячне?

Почнімо з того, що школяриком я не був. Я був працівником аптеки, до якого фармацевт-власник звертався «юначе Чхве».

— У вас що, немає навігатора?

Власника аптеки не було, і я вирішив поцікавитися. Не тому, що із заздрощів хотів підколоти цього власника «Шевроле», й не тому, що мене обурило фамільярне звертання. Просто так, без задніх думок.

— Є, але селище він не знаходить. Тому і питаю.

«Йолопе», — довершував скорочену фразу вираз його обличчя.

— І ви вирішили, що аптекар знає більше, ніж навігатор? — запитав я.

«Йолопе», — і собі скоротив я звертання, яким обдарував його подумки.

«Шевроле» зник на перехресті, рвонувши прямо. Я повернувся до своєї локшини. Лише коли каstrуля спорожніла, в пам'яті спливла назва, за якою навігатор мав би знайти Маячне. Шінсон. Згадав я і те, що, аби туди дістатися, на перехресті треба повернути ліворуч. Я, до речі, саме там і живу. У селищі Маячне.

Маячного немає на мапах. Їх укладачі, певне, вважали, що воно не заслуговує такої честі. Дядько, мій сусід по кімнаті, називає його околицею півострова Хвавон, мій бос, власник «Таткової аптеки», — «пропащою глухоманню, куди й автобуси не доїжджають», а голова молодіжної спілки селища каже, що коли тобі раптом захочеться придбати собі капці і ти потьопаш до першої-ліпшої крамниці, з тебе сім потів зійде, бо ми живемо у чорта на рогах. І всі вони мають рацію. Аби дістатися до високих скель, де розташоване наше селище, маєш подолати щонайменше дванадцять кілометрів безлюдним узбережжям. На скелі, що нависає над морем, немов пташиний дзьоб, стоїть маяк. Перед селищем — море з різновеликими кам'яними брилами, за ним — високі скелясті гори.

Якось я піднімався на вершину тих гір разом із дядьком і бачив немов на долоні протилежний берег: широку, наче море, голу пустку. Влада викупила цю землю під приводом створення туристичної бази, та так і залишила її стояти впорожні. Як мені казали, колись на тому місці росли соргові поля. Чув я і про те, що за полями було невеличке село. Того села вже давно немає, та саме діти, які там жили, і прозвали наш Шінсон Маячним.

Маячне теж потроху зникає з лиця землі. Його примарне населення — дітлашня (це про мене та дядька) і ще десяток жителів. Середній вік населення — шістдесят дев'ять років. На життя місцеві заробляють вирощуванням батату. І хоч до моря рукою сягнути, рибу ніхто не ловить. Хіба що «дітлашню» просять виловити рибку-другу для юшки чи на закуску до випивки. Згідно з архівами, остання дитина народилася в цьому селищі шістдесят один рік тому. І то був не хто інший, як голова молодіжної спілки, власник єдиного на селище моторного човна і простенької нічліжки, де живемо ми з дядьком. Окрім нас, кімнатки найчастіше знімають охочі зайнятися дайвінгом, які приїзять, дізнавшись про наше відлюддя по знайомству: їх приваблюють підводні скелі. Саме вони привели колись і нас із дядьком до Маячного, та зрештою ми тут і осіли. Гадаю, власник «Шевроле» і його команда шукали Маячне з тієї самої причини. Хотів би я помилятися, та, гадаю, так воно і є.

О сьомій годині повернувся власник аптеки і відкрив касову скриньку: знак, що я міг бути вільним. Я ж, поки він не бачив, уклав у наплічник загальнозміцнювальну настоянку й упаковку знеболювальних пластирів. Когось, може, й обурить таке неподобство — як-не-як, Святвечір, — але в мене є на те пояснення.

Дядькові, моєму сусідові, тридцять дев'ять років, та його маківка вже геть миршавенька, а брів торкнулася сивина, мов у старого мудреця. І раз у раз він показує дедалі сумніші результати у наших змаганнях — своєрідному тріатлоні з доволі нехитрими правилами.

Спершу ми допливаємо до західної точки кам'янистого острова, де і проходять наші змагання, на човні голови молодіжної спілки. Швартуємося і починаємо перший етап змагань: плавання брасом навколо острівця. Повернувшись на старт, пірнаємо й шукаємо у рифах різноманітних молюсків,

асцидій, морських огірків абощо, наповнюючи ними свої металеві кошики. Це — другий етап змагань. На третьому етапі ми граємо один проти одного у баскетбол: перемагає той, хто першим закине п'ять м'ячів у кільце, підвішене на сосні.

Дев'ять із десяти останніх змагань дядько програв. Минулого тижня потягнув шию — поплатився за спробу виконати слем-данк. Тепер щоразу, як мене бачить, бурчить на «підступного паршивця», який відважив йому потиличника.

— До побачення! — крикнув я на порозі й осідлав велосипед.

За перехрестям щосили закрутив педалі, припіднявши сідниці, й помчав скелею вздовж моря. Місяця не було, проте дорогу я бачив чудово: ніч була зоряною і ясною. Осяйне море солодко спало. Хвилі накочувались на скелястий берег, у темряві неба мовчки снували сріблясті морські пташки, поміж прибережних брил повис туман, кам'яні острівці потонули в тінях. А вітер... Хотів би я добрати красиві епітети, назвавши його солодким бризом, але... Холодні пориви сікли обличчя, немов двогостра сокира. Допоки дістався додому, холод пробрався до самих кісток.

Перед огорожею стояли дядьків бордовий пікап «Kia Бонго» і чорний «Шевроле». Я припаркував велосипед між пікапом і фургонем. Із-за огорожі долітав голос дядька. Тон, із яким зазвичай читають уголос підручник. Ознака дядькового роздратування.

— Припливні течії у скелях потужні й непередбачувані, до того ж тут виникають низхідні водні потоки. Рельєф дна складний, немов лабіринт. Зараз — час сизигійного припливу, а ви п'яні...

— Дядь. Почекай-почекай, — перебив дядька інший голос. — Та хто ти такий, аби нас повчати? Теж мені вчений у майці!

На тому дядько облишив свій книжний тон.

— П'яним дорога не в море, а в ліжку!

Я штовхнув стулку воріт. Посеред двору зішлися в сутичці два табори: екіпірована команда «Шевроле» у водолазних костюмах і команда дядька й голови молодіжної спілки в майках і шльопках. Четверо проти двох. Дядько осовіло дивився на новоприбулих напівзаплющеними очима — певне, щойно прокинувся. Голова молодіжної спілки, який, певне, його і розбудив, зіщулювався за його спиною.

— Якщо кому й дорога до ліжка, так це мудрагелям у майках, які ловлять дрижаки!

Представником команди «Шевроле», який зішшовся з дядьком у перепалці, був Авіатор.

— Ви хоч колись дрейфили[2] вночі?

Авіатор розреготався. Гадаю, саме так розсміявся б Роналду, якби в нього запитали, чи вміє він відбивати головою м'яч. Трійко його поплічників підхопили регіт.

Дядько схрестив руки на грудях і втупився у землю.

— Можна і себе, і товаришів потопити, якщо бути таким необачним.

— Можна залишитися без носа, якщо пхати його в чужі справи.

Авіатор потер великим пальцем кінчик носа. Його поплентачі знову загиготіли. Один взагалі гепнувся на землю, хапаючись за живіт. Е, тут не в алкоголі справа, радше в наркотиках, подумав я. Дядько зиркнув на Авіатора, граючи жовнами. Певне, підраховував: скільки стусанів отримає за один свій? За моїми арифметичними підрахунками, беручи до уваги співвідношення сил — четверо на двох, — команді дядька гаплик.

— Стеж за язиком, хлопче! — вступився за дядька, якого поважав і називав паном письменником, голова молодіжної спілки, який і сам у молоді роки пописував.

— Наш пан письменник не з дурних очей втручається. Лихо попередити хоче! Він — найлуччий пірнальник. Коли каже, що не, то воно не! Розвидниться — хоч десить, хоч двадцять разів човна берить, а сьогодні не тре...

Авіатор смачно сплюнув на землю і вилаявся — «Чорт!» — немов будь-якої миті готовий вихопити пістолет.

— Бачу, ви забуваєтеся! Хто платить, той цар і Бог! — вигукнув він і підніс пальця до носа голови молодіжної спілки, обличчя якого пішло червоними плямами. — Ми платимо — ви виконуєте. З нас бабки — з вас човен. О'кей?

Треба забирати звідси дядька, подумав я і копнув стулку воріт, зачиняючи їх. А от старого, певне, вже не врятувати.

— О, голопуцьку, і давно ти вже тут? — голова молодіжної організації першим зреагував на мій прихід, за ним до мене повернувся дядько, а тоді й команда «Шевроле» зміряла мене пильними поглядами.

— Так-так-так, хто це в нас тут? Це ж наш вельмишановний хлопчик-аптекарь, — впізнав мене Авіатор.

Я ж звернувся до дядька:

— Мені треба з вами поговорити.

Авіатор став між нами.

— А як це наш розумник спромігся відшукати дім? Особливо коли не знав, де Маячне?

Так чи так, але я знав, де наша кімната, — за першими дверима Г-подібного традиційного будиночка, і яка вона — з великим вікном, із якого чудовий краєвид на маяк та море. Туди я й повернув.

— І як тебе на роботу взяли, мацюпусьо? Оце здивуються, коли дізнаються, який йолоп у них працює. Йолоп, який дорогу до власної хати не знає. А чому це ти живеш разом із нашим вельмишановним паном пірнальником-писакою в майці? На батька й сина не схожі, на дядька й небожа ніби теж...

Зустрілися та й здружилися, небораки? — глузливо торохкотів Авіатор під регіт своєї зграї.

Я рушив до дверей, удаючи, що оглух. Сутичку я розбив, а от носа Авіаторові розбивати не збирався.

— Вам вирішувати, — звернувся до голови молодіжної спілки дядько і підсумував: — Мені більше нема чого їм казати.

Удвох ми зайшли до кімнати. Двері зачинилися, приглушуючи глузливі вигуки, які полетіли нам у спину. Я й досі чув крики старого, а згодом заревів автомобільний двигун. Команда «Шевроле» таки потягнула старого в море, подумалось мені. Але я помилився. Нікуди вони не поїхали. Принаймні поки що.

Вуха різонуло дивне різноголосся: регіт зграї «Шевроле», наполегливі вимоги рушати до моря... Голосам вторувало блимання фар. Із машини заверещав комедійний переспів різдвяної пісні:

*Дзвоники, дзвоники, дзвоники дзвенять,
Нащо всівся в сани я, не можу я згадать...*

Я запнув фіранки. І пошкодував. Бо цим лише підживив ейфорію ворога від перемоги. До шоу світла і музики додалося агресивне стукотіння у вікна. Шибки у рамі затряслися, до картавого голосу з колонок доєднався хор зграї «Шевроле». *Ділі-дон-дін-дон!*

Дядько всівся за письмовий стіл. Я скинув з себе шкарпетки. Згряя дала спокій вікнам лише п'ять хвилин по тому.

— Хто вони такі? — запитав я хрипкуватим, немов спросоння, голосом.

— Хто-хто. Хіба не очевидно? Ідіоти.

Дядьків голос звучав не набагато краще.

— То навіщо старий підписав із ними угоду?

— У нашому становищі гріх крутити носом. Це, як-не-як, перші клієнти за місяць.

— Гаразд, але вас навіщо тягне з собою в могилу?

— Попрохав допомогти вгамувати п'яних розбишак... — дядько замислено замовк, а тоді пробуркотів під ніс, немов сам до себе: — Та горбатого хіба що могила виправить, правильно?

Еге. Хіба богомол зупинить бульдозер? Я намацав у наплічнику загальнозміцнювальну настоянку і простягнув дядькові. Той розгнівався:

— Годі вже красти! І взагалі, у побічних ефектах винним будеш ти!

— У яких побічних ефектах? Тих, від яких волосся відростає пишною гривою? Ну, якщо хочете лишатися доброчесним лисуном, я вип'ю сам.

Дядько вихопив настоянку з моєї долоні. Я ж вийшов вимити ноги.

Кажуть, що коти відчують наближення грози завдяки певній ділянці у мозку. Лімбічна система людини теж має схожу ділянку, яка активується внаслідок реакції на ймовірну небезпеку. Годинник під назвою тривога. Влігшись у ліжку, я не міг заснути. Позадкував у глибини пам'яті під цокання секундної стрілки. У той день сім років тому, коли нас із дядьком розлучили у поліційному відділку.

Матір кремували без похорону і прощань. Опіку наді мною взяв молодший брат батька. До школи я не ходив — не міг. Уже в перший день у новій школі зрозумів, що такої можливості в мене не буде. Нові однокласники знали про мене більше, ніж я сам. Усім було відомо про божевільного вбивцю, який скрутив в'язи одинадцятирічній дівчинці, забив довбнею до смерті її батька, вбив власну дружину, скинув труп в озеро, підняв затвори греблі, потопивши половину мешканців села і чотирьох

поліціантів. Усі знали, що я — його син. Той, хто вийшов сухим із води тієї божевільної ночі.

Чутки зруйнували шкільне життя й моїм двоюрідним сестрам. Дядько, фізіотерапевт, втратив роботу. Власник квартири сповістив тітку про припинення дії договору оренди. Нам довелось тікати від чуток у Санбон[3]. Мені виділили віддалену від входу кімнатку з виходом на балкон. Тітка до смерті боялася, що хтось дізнається про мене — про те, що я живу з ними. Сестри не хотіли навіть убиральнею після мене користуватися. Коли стикався з ними в коридорі — верещали від жаху. Я ж у такі миті й ворухнутися не міг. Будь-хто, навіть красунчик із генами Казанови отетерів би перед цими двома, які голосили мов сирена від одного погляду на нього. Лишалось хіба що безвилазно сидіти у своїй кімнаті.

Виходив я хіба що тоді, коли вдома нікого не було або ж пізно вночі, коли всі спали. Якщо знаходив залишки наготованої тіткою їжі — їв, не знаходив — голодував. Нарешті ходив у туалет і мився. Миття було своєрідним ритуалом: я перевіряв, чи справді я не те чудовисько, якого всі бояться й ненавидять. Дві ноги, дві руки, одна пара очей, якими я можу себе роздивитися, душа, яка відчуває полегшення.

Повернувшись до кімнати, годинами сидів скоцюрбившись біля вікна. Дрімав або ж дивився за шибки, занурившись у порожні мрії. Сумував за дядьком. Усе думав про те, чи телефонував він мені. Навіть якщо телефонував, узяти слухавку не судилося. Батьків брат розтросив телефон об стіну і попередив: якщо не хочу, щоб мене вигнали, маю триматися подалі від людей з батькового оточення.

За три місяці мене відправили жити до тітки, старшої сестри батька. Та своєю чергою за три місяці відправила мене до своєї молодшої сестри. Скрізь я стикався з однаковим ставленням. Єдине, що змінилося, — я, хоч і нерегулярно, все ж зміг ходити

до школи. З часом люди почали забувати про трагедію на озері Серьон, мене все рідше впізнавали. З новою школою довелося попрощатися лише за три місяці — тільки тоді знову спливали чутки. Серед усіх моїх родичів співчуття до мене виявила лише тітка Йонджу, молодша сестра мами. У неї я прожив на місяць довше звичайного. Та за чотири місяці вона відправила мене до матиного брата, промовивши наостанок: «Совоне... Пробач мені...» І досі, буває, у пам'яті виринає її обличчя, очі, повні сліз. Цікаво, чи зміг би я назавжди залишитися з нею, якби не протест її чоловіка?

Той чоловік на дух мене не терпів. Коли повертався додому п'яний, хапав мене і, нестямний, давав добрячих стусанів — ні за що, ні про що. Не раз він кричав тітці, яка намагалася зупинити прочухан, щоб забиралася геть разом зі мною, відштовхуючи її від себе. І досі пам'ятаю його слова, які почув уночі з-за дверей їхньої спальні за день до того, як довелося знову збирати речі.

«Хіба ти не бачила його очі? Хоч раз бачила, як він плаче? Свари, бий його — все той самий погляд. Жодних емоцій! Жодного слова не зронить. Хто завгодно від такого на стіну полізе. Діти так не дивляться. Це погляд майбутнього злочинця. Я так більше не можу. Надто лячно. Хай завтра збирається і їде до шурина».

Ранок першого дня нового року приніс хурделицю й відзнаменував три місяці життя в родині маминого брата. Я знову зібрав рюкзак і вийшов на поріг. Наостанок дядько простягнув мені дві купюри по тисячі вон.

— Знайдеш сам дорогу?

Чого ж не знайду? Адресу знаю. Я лише кивнув у відповідь. Дядько перепросив за те, що не може провести, — того дня він і сам переїжджав на нове місце. Куди саме — не сказав. Я закинув рюкзак за плечі, узяв до рук дорожню сумку, натягнув шапку на

очі і вийшов із квартири. Вітер шмагав обличчя, немов лезо ножа. Земля була слизькою після нічної хуртовини. Руки змерзли, ніс болів, немов по ньому проїхалися кулаком. Та все ж я навіть не озирнувся. Не благав нікого прихистити мене назавжди. Я не хотів ніде залишатися назавжди. Знову згадався дядько-сусід.

Як я дізнався згодом, родичі розділили між собою мій спадок: як компенсацію витрат на моє утримання. Мамин депозит, страхові виплати, навіть квартиру в місті Ільсан, де ми з батьками не прожили й години. Та навіть тих грошей, вочевидь, вистачило не більше, ніж на три місяці їхнього терпіння. Інакше мені не довелось би отак кочувати.

Дорога до Санбона зайняла майже п'ять годин. А все тому, що я заблукав. Коли ж нарешті подзвонив у домофон, з динаміка пролунав жіночий голос:

— Хто там?

Я запитав, чи вдома дядько. Та, зачувши його ім'я, жінка відповіла, що такий тут не живе. Я звірився з номером під'їзду — може, помилився? Перевірив і номер будинку. Я прибув за адресою. От тільки ця адреса не належала батьковому братові. Я поквапився до таксофона на вході в житловий комплекс. Та номера батькового брата, який я набрав, не існувало. Те саме було і з номером маминого. І з мобільним, і з домашнім. Тоді мене і вдарило страшне усвідомлення. Поки не настав час знову прихистити мене, батьків брат переїхав і нікому про це не сказав. Мамин свояк знав про це, та все одно відправив мене до Санбона. Повертатися до нього було пізно: він, певне, вже звільнив квартиру. Я зателефонував тітці Йонджу, обом тіткам по батькові. Всі номери виявилися недійсними.

Було холодно, самотньо і страшно. Сніг залітав усередину телефонної будки. Я ж стояв у демісезонній курточці. Джинси були мені закороткі: холоші ледь діставали до кісточок. Ступні

не вміщались у взуття: довелося зігнути задники. За день я не мав і ріски в роті й був страшенно голодний. У мене лишалася одна-єдина монетка в сто вон. І один-єдиний номер, на який я ще не телефонував. Номер дядька-сусіда, чий телефон батьків старший брат розтрощив. Не було сенсу туди дзвонити. Телефонувати більше нема — ніхто не відповість. І все ж я знову стиснув у руці слухавку таксофона — в душі жевріла слабка надія. Може, дядько купив новий телефон, може, номер не змінився...

І я почув гудок. А невдовзі — неквапне, чітке «алло?» Я вмить упізнав той голос. Голос дядька-сусіда. Я ніколи не сплутав би його з нічиїм іншим. Ні на мить не забував його звучання. Я не міг вичавити з себе ані слова у відповідь: мені перехопило подих. Голос немов помер у горлі. Та дядько не поклав слухавку. Наполегливо питав:

— Алло? Хто це?

— Це я, — вихопилося в мене.

На тому боці слухавки повисла тиша.

— Ваш сусід, — наважився додати я.

Вічність. Такою довгою здалась мені година, за яку бордовий «Кіа Бонго» примчав до мене крізь снігопад.

Дядько жив не так далеко від столиці, в Ансані. Я немов повернувся в минуле. Коли я переступив поріг дядькової однокімнатної квартири, то немов перенісся у той час, коли всі ми — батьки, я і дядько — жили разом, коли я ділив із ним одну кімнату. Ноутбук на маленькому письмовому столі, розкидані поруч записник, в'язка ключів і гаманець, зелена пачка ментолових цигарок, бляшанка пива, хаос наліпок з нотатками. Дядько і сам не змінився. Коротке, де-не-де сивувате волосся, ледь підняті куточки губ, звичка одразу скидати з себе шкарпетки, зайшовши до кімнати. Хіба що перетворився з письменника на гострайтера.

Дядько не питав, як я жив увесь цей час. Певно, мій зовнішній вигляд розповів йому достатньо. Не запитував він і про те, що сталося з телефоном. Сказав лише, що чекав, вірив, що колись та й зателефоную. Я поквапом рушив до вбиральні. Не хотів, щоб вираз обличчя видав мої почуття. Радість, бо дядько живе сам, полегшу, бо він і досі не одружився, і страх того, що за кілька днів можу знову опинитися на порозі в родичів.

Наприкінці зими дядько підняв клопотання щодо офіційного опікунства наді мною. Мене всиновив один із його старших братів. Сам не знаю, як так вийшло. Обличчя названого батька я так ніколи й не побачив. Проте нічого не питав. Не хотів у тому розбиратися. Я знав: дядько мене не покине, і це було найголовнішим.

Я перейшов у середню школу. Нестримно вбирав знання. Це було єдине, що я міг. Мовчазна клятва: я не підведу. Друге обличчя страху бути покинутим. Дядько ж усіляко допомагав мені в навчанні.

Під час проміжних контрольних другого семестру я показав себе майже на всі сто. Найкращі оцінки в класі, п'яте місце в загальношкільному рейтингу. Дізнавшись про мої оцінки, дядько повів мене у м'ясний ресторанчик неподалік від дому. Ми відсвяткували, піднявши бокал пива і склянку кока-коли. А тоді з телевізора на стіні пролунало ім'я мого батька. Склянка вислизнула з моєї руки.

Тієї миті я усвідомив, що десь у глибині моєї душі ховалася надія. Надія на те, що батько насправді ніякий не злочинець, на те, що це помилка і, коли знайдеться справжній винуватець трагедії, я знову з ним побачуся. Озирнувшись назад, усвідомив, як саме оберігав ту надію. Я не дивився новин, не читав газет, не користувався інтернетом. Ніколи ні в кого не питав про батька. Ніколи не хотів дізнатися всіх подробиць про

той день. Звісно, іноді до мене долітали чутки. Про те, хто і як помер, скільки було жертв, який вирок отримав мій батько. Але достеменно я нічого не знав.

Репортаж про остаточний вирок суду — смертну кару — забрав у мене ту примарну надію. А пакунок, який я отримав по обіді наступного дня, розбив на друзки останні залишки почуття власної гідності. З брунатного конверта, де у рядку відомостей про адресанта значився лише номер абонентського ящика, я дістав свіжий випуск «Недільного вісника». Всю обкладинку бульварного часопису займала світлина: хлопчик озирається на репортерів, міцно стуливши губи. Обличчя не ховала мозаїка цензури, а тому його неважко було впізнати. То був я. Я, одинадцятирічний, під спалахами камер у поліційному відділку міста S. Розгорнувши часопис, я побачив статтю під заголовком «Трагедія на озері Серьон». Закінчувалася вона аж на десятій сторінці. Стаття містила вирок суду і детальний опис подій. У ній писали й про дитинство батька, його двадцятирічну кар'єру бейсболіста, про те, ким він працював, коли пішов зі спорту, — така собі критична біографія. Або ж наукове дослідження: стаття цитувала психіатра, який проводив глибинний аналіз батькової особистості. Поруч із текстом статті були фотографії, зроблені під час кримінального розслідування. Кінець статті прикрашала світлина батька, який щойно отримав вирок. На ньому не було ані кепки, ані маски — нічого не ховало його обличчя від камер. Він не хилив голову перед репортерами. Його беземоційний погляд, спрямований в об'єктив, нагадував погляд моїх очей з першої сторінки.

Хто відправив мені цей пакунок?

Відірвавши погляд від статті, я побачив поруч дядька.

— Це ж неправда?

У мені прокинувся відчай: дядькові очі спохмурніли.

— Скажіть, що не все, написане тут, правда!

На якусь мить запала тиша.

— Факти не пояснюють усього.

— Тобто факти можуть помилятися?

Інколи мовчання — найвиразніша відповідь. Саме так було тієї миті. Я вслухався у голос правди, що лунав зсередини грудей. Ніякої помилки не було. Все, у що я не хотів вірити, — факт. Я відчув, як набрякають і сповнюються вологою очі. Бачив, як червоніють дядькові повіки.

Той бульварний часопис увірвався в моє життя, немов зграя тарганів. У прямому сенсі слова. Зранку понеділка, коли я увійшов до класної кімнати, на моїй парті, на парті кожного однокласника лежало по примірнику «Недільного вісника». Гамір, що панував у класі, вмить затих. Поки я прямував до свого місця, ніхто, здавалося, й не дихав. Скинувши рюкзак на стілець, я захопив журнал і пожбурих його в смітник у кінці класу. А тоді повернувся на місце, дістав робочий зошит і сів за парту. Потилицю свердлили десятки пар очей. За спиною хтось почав цитувати статтю:

— То стратьте мене.

Літери робочого зошита попливли перед очима.

— Вбивця Чхве Хьонсу зрештою відмовився від послуг адвоката. Зачувши свій вирок — смертна кара, — навіть не змінився в обличчі.

Я глянув через плече: голос належав Джунсокові. Хуліганові, який вічно вимагав від мене купувати йому випічку і глузливо називав мене Булочкою. Вловивши мій погляд, він підвівся і зачитав наступний уривок:

— Навіть під час відтворення обстановки та обставин злочину у ході кримінального розслідування в листопаді 2004 року Чхве холонокровно продемонстрував, як скрутив шию маленькій дівчинці й скинув тіло своєї дружини в річку, чим викликав громадське обурення...

Я закрив зошит. Схопив наплічник і рушив до дверей. У душі шалено сновигали метелики, тріпочучи чорними крильцями, — ведмедиці-господині під назвою адреналін. П'яти свербіли швидше покинути це приміщення. Однокласники сахалися від мене. Джунсок, одначе, читав далі. І, схоже, не думав зупинятись, поки я не заберуся геть. Я і сам хотів швидше забратися куди подалі. Наостанок заткнувши ідіотові рота.

— Син Чхве Хьонсу, якому на момент трагедії було одинадцять років, сховався у хліві покинутої ферми...

Я дійшов до парти Джунсока й зупинився. Той скопив на мене очі. В його погляді змішалися зневага, наруга й ненависть. Я сховався від нього, втупившись у носики черевиків. Мерзотник був славнозвісним задиракою. Був вищим і кремезнішим за мене. Нападати на нього — все одно, що кликати до себе лихо. Ніхто не вступився б за мене. Моєю єдиною зброєю була швидка реакція. Однокласники завмерли в очікуванні, Джунсок був занадто зайнятий почуттям власної вищості над «Булочкою» — ось він, мій шанс, подумав я. Крок, другий. Я пройшов повз мерзотника. Його очі повернулися до статті.

— Хлопчик, який таки зміг уникнути реакції розгніваних громадян...

Я прудко крутнувся на обцасах. Рюкзак у моїй руці полетів в обличчя мерзотника, і, сповнений важезних книжок, шмагонув його по носі. Пролунав крик, довбешка Джунсока вдарилася об парту позаду нього, хлопець полетів на підлогу разом зі стільцем, на якому сидів. Я не прогавив свій шанс. За секунду підлетів до мерзотника, копнувши його в груди. Та на цьому мій зоряний час закінчився: хтось іззаду угрів мене по потилиці стільцем. Джунсок, який скрутився на підлозі, поплив кудись удалечінь, в очах потемніло. Отямився я там, де і впав;

однокласники ж навалилися на мене, притискаючи своїми тілами до підлоги.

Джунсока забрала «швидка». Мене потягнули до поліційного відділка. Звичайна, здавалось би, бійка між школярами — можна було обійтись і без поліції. Та, на жаль, не у моєму випадку. Новини про вирок відродили в загальній пам'яті злочин Чхве Хьонсу, а тепер іще і його син зламав носа й ребра дитині подружжя порядних громадян. Звичайно, те подружжя відмовилося йти на поступки. Офіцери поліції не стримували натовп репортерів, що налетів на відділок. Хай як дядько намагався допомогти, мене все одно забрали до Служби у справах неповнолітніх правопорушників.

За чотири тижні комісія Служби оголосила мені вирок: пробаційний нагляд терміном на два роки. Враховуючи настрій у суспільстві, можна було вважати, що мені дуже пощастило. Гадаю, від виховної колонії мене врятував дядько, який ледве не на колінах благав батьків Джунсока зглянутися. Натомість довелось попрощатися з квартирою, в якій ми жили. Нашою новою оселею стала кімнатка у напівпідвальному приміщенні.

— Все гаразд, — сказав дядько, простягаючи мені тофу[4]. — Все позаду.

Насправді ж не все було позаду. Радше то був лише початок. Щойно я опинився на волі, орендодавцю прислали випуск «Недільного вісника» — цього разу у конверт вклали ще й статтю місячної давності, головним героєм якої був я сам. Нас попросили звільнити кімнату. У школі відмовилися надавати мені освітні послуги. У дядька був вибір: перевести мене в іншу чи просто забрати документи.

Середню школу я так і не закінчив. Я змінив дванадцять шкіл, та зрештою забрав документи. Підсумкову атестацію пройшов екстерном. Переводився з однієї старшої школи в іншу дев'ять разів. І щоразу про моє походження дізнавалися у той

самий спосіб: випуск «Недільного вісника» й вирізку зі статтею про бійку відсилали у школу, членам батьківського комітету, однокласникам та орендодавцеві.

Ми з дядьком стали кочівниками, зупинялися переважно у портових містах. Дядько навчив мене пірнати. Море подарувало мені свободу. Весь світ зникав, коли я згортався клубочком на морському дні. Там мене не могла дістати жодна рука, не бачило жодне око, до вух не долітав жоден голос — вода була неприступною стіною між мною та світом.

Остання школа, в яку я ходив, була розташована у курортному місті Сокчхо. Та одного ранку я знов побачив на своїй парті «Недільний вісник». Однокласники не зронили і слова.

Є в світі речі, до яких не звикнути, яким ніколи не навчитися. Ігнорувати знущання й провокації, не опиратися, коли зусібіч на тебе сипляться стусани. А ще ходити в тиші. Виходячи з класу, я палав синім вогнем, холодним і водночас пекучим. Я перетнув шкільний стадіон, вийшов крізь ворота і рушив до крамниці, де підробляв після навчання. Полум'я супроводжувало кожен мій крок.

Нікого з працівників, окрім власника, не було. Залом вешталися покупці. На прилавку лежав примірник «Недільного вісника». Я попросив виплатити мені зарплату за той єдиний місяць, який я пропрацював. Власник пробив упаковку готового обіду, яку підніс на касу якийсь із покупців, і звелів мені почекати. І я чекав. Півгодини, годину... Як на зло, покупців того дня було море. Власник наказав не стирчати посеред крамниці, заважаючи покупцям пройти. Я кочував від каси до задніх дверей, від задніх дверей до дверей у склад, від дверей у склад до входу і так спочатку. Я не відчував приниження, не червонів від сорому.

Востаннє я розгубився в одинадцять років — під спалахами камер. Після того, як побував у поліції, ніколи не гнівався. Більше не очікував милості від людей, навіть коли до мене ставилися приязно. І тому нічого не могло вивести мене з рівноваги. Я знаю, це нормально — губитися, коли тобі лячно. Злитися, коли тебе ганять, — нормальна людська реакція. Відповідати добром на добро — моральна норма. Мої однолітки саме так і живуть. Дядько наполягає на тому, що і я маю так жити. Я ж кажу, щоб він прибрав із цього речення слово «так».

Я мушу жити. І тому не маю права губитися, злитися, відчувати сором чи з кимось зближуватися. Мушу знаходити в собі сили годинами чекати як неприкаяний на порозі, аби отримати свої гроші. Це — моє пристосування до життя у цьому світі. Ні, це причина того, чому я досі не наклав на себе руки.

За дві години я таки дочекався оплати. Та коли отримав гроші, на мене напав несподіваний голод. Я пройшовся між рядами полиць. Купив стільки, скільки мені дозволяла зарплата. Бургер, кімбап[5], хот-дог, сендвіч, якийсь готовий обід... Викладаючи все те добро на касі, збагнув, що такою кількістю можна нагодувати цілу зграю безхатків на столичному вокзалі. І жбурнув гроші власникові крамниці.

Причал був безлюдним — як і завжди. Я присів біля води й ум'яв усе, що купив, до останньої крихти. Запихав шматки, що не влезали до рота, пальцями і ковтав. А очима рахував. Чайок, які пірнали в захід сонця, риболовецькі човни, вуличних котів, яким, як і мені, не було чим зайнятися. А тоді прийшла ніч. Час повертатися додому. Додому, до милого дому, до готельки «Троянда» у провулку, що вів від пристані.

Того дня я висловив свою волю. Сказав дядькові, що хочу забрати документи. Не ходити більше до школи, кочувати з місця на місце — так, думав я, світ загубить мої сліди. Та дядько похитав головою. Я ж правив своє.

— Я здаюся.

Дядько наказав не здаватися. Не ставити хрест на світі, житті, навчанні — на будь-чому.

— В університеті буде легше.

Я заледве стримав сміх. Університет!.. Рожеві мрії. Чи є у них сенс? Моє життя закінчилося тієї ночі, коли ми вийшли з ферми. Відтоді на моєму чолі вирости роги первородного гріха, а дядько став вигнанцем — через мене. «Недільний вісник» не дасть мені спокою. Хай що роби, нічого не міняється. Моє життя не міняється. Хіба цього мало? Хіба є ще причини не здаватися? Я бажав лише одного.

— Я хотів би жити на безлюдному узбережжі, де ніхто мене не знайде.

Дядько знову похитав головою. Його очі казали: «Мого схвалення не дочекаєшся». Я не відводив упертого погляду.

— Зроби рік перерви. Захочеш повернутися до навчання — пізно не буде, — зрештою поступився дядько.

— Гаразд, — мені нічого не лишалось, як піти йому назустріч.

Ми кочували вздовж моря. Зі сходу на південь, із півдня на захід. Дядько за кермом пікапа, я з мапою в руках. Як не знаходили дешевенький нічліг, спали в машині. Зголоднівши, їли, занудьгувавши, вирушали в море. Зустрівши людей, забиралися геть.

У Маячне ми приїхали на початку січня і провели тут чотири пори року. «Недільний вісник» усе не надходив, і я шкодував, що втратив стільки часу: вартувало раніше кинути школу. Можливо, тоді не довелось би вештатися світом, немов пил, на бордовій «Kia».

Тепер я міг дозволити собі мріяти. Звичайне бажання, яке вабило звичайних людей з часів створення світу, — бажання осісти на одному місці. Дядько писав би книжки, я працював би

в аптеці. Довго-довго, хоч би й до кінця наших днів. Та аби ця мрія здійснилася, нічого не мало повернути увагу світу до цієї землі. Тому мене й збентежила поява того «Шевроле».

Дядько крутився уві сні. З темряви ночі долинав плюскіт хвиль. У кімнаті голови молодіжної спілки забив маятниковий годинник — десять ударів. Зграя «Шевроле» не повернулась. Я заплющив очі. Посеред чола пульсувала жилка. Годинник у моєму мозку дедалі виразніше відбивав такт.

Той, хто не знає моря, легковажить із ним. Море обпікає тих, хто з ним легковажить.

2

Із входу в кімнату долетіло дзижчання телефону. Ми вмить посідали в ліжках. Дядько взяв слухавку.

— Пане письменнику, лихо! Страшне лихо! — захекано голосив голова молодіжної спілки.

Дядько кинув три короткі речення у відповідь: «Чи викликали екстрені служби? Де ви? Скоро буду». Неважко було здогадатися, що сталося. Я підвівся й увімкнув світло.

— Нещасний випадок, — сказав дядько, дістаючи з тканинної шафи термобілизну й сухий гідрокостюм. — Трьох знайшли, одного — того, що знімав на камеру, — ні.

«Не їдьте, навіщо вам це?» — хотів запитати я, сховати від дядька спорядження. Аби він нічого не робив: адже дії завжди загрожують втратами. А я не хотів втрачати те, що ледве здобув, те, що пильно оберігав, — мою мрію, яку я тільки-тільки віднайшов.

— У місцевій службі порятунку немає пірнальників. Якщо чекати берегову охорону з Мокпо — буде запізно когось рятувати, — пояснив дядько, немов прочитавши мої думки.

Я і собі вдягнув термушку і костюм. Дядько, який уже застібав блискавку, завмер і втупився у мене з німим запитанням: «А ти куди зібрався?»

На великі глибини я почав пірнати всього рік тому. Дядько був суворим учителем і наполягав на тому, що базові навички — це найголовніше. Жодного разу не хвалив мене як дайвера. Та й ідеальним баді[6], певно, я не був. До того ж у мене не було досвіду дій у подібних ситуаціях. І все ж, краще так, ніж він поїде сам. Що-що, а тутешні підводні скелі я знаю непогано.

«Правда ж?» — запитав я самими очима. У погляді дядька я побачив вагання. Зрештою він попросив мене прихопити баділайн — страхувальний трос для контакту партнерів під водою. Окрім нього, я завантажив до пікапа балони повітря і маски — може, знадобляться.

За хвилину ми були біля маяка. Щойно вийшли з машини, бачимо картину: хтось мчить скелею вгору, немов той носоріг, а тоді влітає в «Шевроле». То був Авіатор. Знизу скелі кричав голова молодіжної спілки:

— Хлопче, куди ж ти самейкий тікаєш? А інших хто спасати буде?

Ми збігли скелею вниз. Човен — біля берега, старий прив'язує швартов. У човні — двоє чоловіків, один із них непритомний, інший хапається за ноги й верещить. Вочевидь, кесонна хвороба — ураження опорно-рухового апарату внаслідок швидкого зниження тиску. І панічна атака — з огляду на його поведінку. Він нічого й нікого не чув. Іти, звісно, не міг.

Дядько взяв на плечі непритомного і рушив нагору. Старий за ним, забравши обладнання горе-пірнальників. Мені залишився панікер. Не встиг я і кроку зробити, як зрозумів, яке щастя звалилося мені на плечі. Панікер ревів мов бик, шалено звивався й душив свій «транспортний засіб». Не раз я втрачав рівновагу, заледве втримуючись, щоб не покотитися вниз. Була

б моя воля, скинув би його в море. Чи хоча б угрів межі ніг. Голова молодіжної спілки, нав'ючений важким спорядженням, крізь охи й ахи коротко, проте інформативно переповів, що сталося.

За п'ятдесят хвилин після занурення — на двадцять хвилин пізніше обіцяного — Авіатор зненацька сплив на поверхню. На запитання старого про долю його товаришів очманіло кричав. Вимагав негайно відвезти його на берег. Тоді дід зрозумів, що всі решта розсипалися морським дном і що кожного доведеться витягувати окремо. Перший горе-пірнальник знайшовся на півночі від скелі. Другий — у рифах на півдні. Опинившись у човні, він одразу знепритомнів. Третього, який знімав занурення на камеру, так і не вдалося відшукати. Довелось повертати до маяка. І не тому, що Авіатор насідав на старого, погрожуючи, що коли той не розверне човен, він це зробить сам, а тому, що найраціональнішим було якомога швидше доправити непритомного на сушу. Службу порятунку й «швидку» старий викликав уже після того, як зателефонував дядькові, який першим спав йому на думку в тому безладі.

Коли ми зрештою піднялися до маяка, рятувальників і досі не було. Авіатор сам-один забився в свій фургон. Увімкнув пічку, по носа закутався у плед і скляним поглядом спостерігав за нашою процесією. В його очах читалися страх і лють. Здавалося, торкнись його пальцем, і він тобі його відкусить. Оце сміливець, подумав я. Куди подалі не чкурнув — і те добре.

Я всадив панікера в машину, дядько ж поклав непритомного на заднє сидіння, надягнувши на нього кисневу маску, а тоді підійшов до Авіатора.

— Що трапилось?

— Я ні в чому не винен, — огризнувся той настільки ж лютим, як і його обличчя, голосом.

Дядько трусонув його за плечі.

— Що трапилось? І де саме?

— Руки геть, — відштовхнув дядька Авіатор. — І без того погано. Голова тріщить, нудить. Ще трохи — і склею ласти.

Дядько взяв Авіатора за барки, примушуючи дивитися йому в очі.

— Відповідай.

— Пусти, гаде!

Авіатор заборсався, намагаючись вирватися з дядькової хватки, та лише захекався.

— Посередині крутої скелі. Нас накрив водяний стовп. Я намагався додати повітря в жилет і триматися за скелю, але мене викинуло нагору. Все зрозуміло? Чи ще щось пояснити?

Та що тут пояснювати: на сході від кам'янистого острова на глибині дев'яти метрів є підводна скеля, попід нею — урвище, вузьке й заплутане, мов лабіринт, і якщо пливати ним на південь, опинишся під гладеньким стрімчаком. Оце і є та крута скеля, про яку казав Авіатор, найглибше місце з низхідною течією. Ту течію легко побачити, адже вона лишає за собою смугу виру. Підхопить тебе — вмить розіб'єшся об дно. Та вир можна оминути, якщо рухатися впритул до скелі, адже радіус його сили — якихось вісімдесят сантиметрів. Саме про це місце дядько і попереджав Авіатора і його друзів. Уночі смугу течії, що вирує, легко сплутати з хвилею. Не знатимеш особливостей рельєфу — так просто не подолаєш ту ділянку морського дна. Сядеш у водяний ліфт, що стрімко несеться вниз. І лише коли він зупиниться метрів за сорок, є ризик полетіти головою прямісінько в підводні камені на дні.

Вочевидь, горе-дайвери намагалися протистояти течії за допомогою позитивної плавучості. Та прорахувалися — ось їх і підкинуло нагору. Коли додаєш повітря в жилет-компенсатор плавучості, слід тримати руку на клапані й бути готовим негайно випустити повітря, як тільки вплинеш із вертикальної

течії. Якщо цього не зробити, вилетиш на поверхню, немов ракета. І те, що горе-дайвери такі «політали на ракеті», доводило, що лідер з Авіатора нікчемний. Справжній лідер попередив би товаришів про небезпеку.

— Чекаймо на «швидку». Сиди тут і не рипайся. Досить з тебе дурниць.

Дядько відпустив Авіатора. Той люто блимнув у відповідь, шморгаючи носом. Голова молодіжної спілки зостався з ним: хтось мав дочекатися поліцію й «швидку» і пояснити ситуацію. Та й залишати двох потерпілих під наглядом Авіатора, людини, близької до божевілья, — погана ідея.

Дядько завів човен. Я доволі скептично ставився до його намірів: імовірність того, що горе-оператор живий і його ще можна врятувати, була дуже й дуже малою. Хіба якщо та шалена течія не нанизала його на скелясте дно, якщо його кров не перенаситилася азотом, якщо він не поступився аквалангом рибі-місяцю, якби міг похвалитися сміливістю й терпінням. Тоді, можливо, все не було б так безнадійно. Лише тоді можна було б сподіватися, що він дивом вижив.

Човен дістався сходу кам'янистого острова. Море було напрочуд тихим, ніби нічого й не сталося. Дмухав легкий вітерець, на гладіні ані бурунчика. Зловісна течія ненадовго заснула, і ми не могли дозволити собі втрачати час: вона лютуватиме з новою силою, коли почнеться відплив.

Дядько прив'язав човен і вкинув у воду біля його хвоста буйок-сосиску — орієнтир, який вкаже дорогу назад. Я повністю спустив повітря у жилеті, знизивши плавучість, захопив резервний балон із повітрям, перевірів акваланг, натягнув ласти і закріпив страхувальний трос. Ми стрибнули у воду.

Здавалося, немов під пахвами по брилі льоду — таким холодним було море. Спускаючись до підводної скелі, я продув вуха, аби зрівняти тиск із навколишнім середовищем. На краю

скелі купчилися морські їжаки, а попід нею панувала суцільна темрява урвища. Видимість — менше десяти метрів. Дядько опустил великий палець — сигнал «Спускаємося». О'кей, жестом показав я.

Добравши повітря в жилети, аби знизити швидкість занурення, ми ковзнули розколиною. П'ятнадцять метрів під водою, двадцять, двадцять п'ять... Тридцять. Дядько жестом наказав зупинитись. Я змінив положення тіла на горизонтальне. Ми попливли попід стінами урвища, порослими водоростями, на південь, туди, звідки струменіло світло. Десь за три хвилини дядько показав униз, на величезні кам'яні брили, що сходилися аркою. Звідти й линуло світло.

Пропливши всередину, ми опинилися в тиші підводної печери. Посередині горілиць лежав чоловік із ліхтариком на лобі. Вочевидь, мертвий. Навряд чи хтось вирішив поспати на морському дні, немов у ліжку. Дядько злегка зігнув вказівний та середній пальці, поставивши їх на долоню іншої руки: «Присядь навколішки». Спустившись до тіла, ми перевірили спорядження мерця — і не знайшли жодної проблеми. На зап'ястку — шнурок відеокамери, очі витріщені вгору. Дядько приставив два перехрещених пальця до лінз маски. Не дивися в очі мерцеві. Та було пізно: я вже зустрівся поглядом з небіжчиком. Я не міг вдихнути. Груді сперло, як багато років тому від погляду однієї дівчинки.

То було не у морі, а в озері. Дівчинку витягли з води рятувальники. У неї було довге волосся, потріскані губи немов розпливалися в усмішці, а широчезні очі дивилися на мене.

Як і тоді, до горла підкочувалась нудота. В очах замерехтіло, немов від температурного стрибка. Над головою неквапно пропливала зграйка глибоководних риб, випромінюючи багряне світло, немов зорі на нічному небі над нашими з дівчинкою головами. З неба забринів голосок:

Ой завітчався гібіскус.

Звуковий сигнал розвіяв примару. Я зустрівся з поглядом дядька. Нарешті вирівнявши дихання, захопив тіло під руку, дядько — під іншу, і ми попливли нагору з безпечною швидкістю, розрахованою підводним комп'ютером. За шість метрів до поверхні дядько зупинив мене. Ми перебували під водою вже дев'ятнадцять хвилин. Час для декомпресійної зупинки. За сім хвилин ми спливли на поверхню. Додали повітря в жилети і змінили акваланги на трубки. Над нами промайнуло світло маяка. Здалеку лунала сирена «швидкої».

3

Помер не один, а двоє. Непритомний зрештою так і не отямився. Авіатора і панікера з кесонною хворобою повезли в Мокпо, до лікарні, де є гіпербарична киснева камера. Після того, як ми з дядьком витягли труп на берег, нас всадовили в поліційну машину. Голові молодіжної спілки довелось їхати з нами — як власникові човна. Від нас хотіли почути свідчення.

Усі зі зграї «Шевроле» були синами великих цабе: Авіатор — синком високопосадовця, панікер — голови якоїсь корпорації. Батько того, що так і не отямився, був генералом Збройних сил, а батько оператора працював у прокуратурі. Обидва — генерал і прокурор — ледь не розірвали нас на шматки. Новина про смерть синів оглушила й осліпила їх. А може, їх просто влаштовувала будь-яка істота, яка мала руки. На море-бо наручники не надягнеш.

Нас із дядьком і старим допитували, немов підозрюваних. Вимагали описати сам випадок і процес порятунку в усіх деталях. І, вочевидь, хотіли зізнань у нашій з дядьком недбалості, помилці, яка коштувала людям життя. У відділку ми

простирчали весь вечір. Не раз і не два доводилося наново розповідати все від початку до кінця: від сутички у дворі до виявлення трупа. До того ж, повторювати це довелося кожному з нас: усіх викликали окремо. Тіла відправили на позачергову патологоанатомічну експертизу.

На світанку кожен отримав свою відзнаку. Дядько — підозру у насильстві. Він-бо схопив Авіатора за барки. Синці на його тілі стали матеріальним доказом цього. Дядько намагався втовкмачити в голови слідчих, що синці виникли внаслідок тертя шкіри об гідрокостюм, та хто ж його слухав.

Голова молодіжної спілки отримав ярлик безсоромного дідугана, який заради грошей повіз на смерть обдарованих молодиків. Заперечення старого — він намагався зупинити відчайдухів, та у відповідь почув лише лайку й погрози, — пропустили повз вуха.

Слідчим не знадобилося і години, аби зрозуміти, хто я. Пробаційний нагляд, зміна двадцяти шкіл і припинення навчання, сім років кочівництва, рік життя в глухому селі — слідчі накинулися на ці факти, немов згряя збуджених псів на запах суки.

В обід надійшли результати судово-медичної експертизи. Причина смерті оператора — серцевий напад. Його вбив страх. Другий помер через баротравму легень — наслідки «польоту на ракеті». Рівень алкоголю в крові обох становив 0,15 проміле. З дядька зняли підозру в насильстві: експерти висунули те саме обґрунтування синців, що і він. До того ж, справу пом'якшила новина про покращення стану панікера з кесонною хворобою.

До нашого готельчика молодики прибули вчора о четвертій годині дня. Сонце хилилося за обрій. Домовилися з головою молодіжної спілки, аби відвіз їх у море наступного ранку, внесли аванс і заплатили за нічліг. Та їхні плани змінив алкоголь. Ідея належала Авіаторові: море вдень — велосипед,

море вночі — «Harley Davidson», а коли в тебе є «Harley» і спиртне, немає нічого неможливого — спирт у крові подбає про твою відвагу.

Панікер визнав, що вони силоміць всадили старого в автівку. Мені було вкрай цікаво, що насправді ховалося за його зізнанням. Невже образа на свого ватажка? Може, й так. Якщо він, звісно, не скаржився на зір. Адже тільки сліпий не побачив би, як лідер накивав п'ятами, покинувши товаришів напризволяще.

Та навіть коли зняли всі підозри, так легко нас не відпустили. Розслідування набуло нового характеру. Дядька допитували знову: ким працює, чому вештається разом із сином убивці, де бере гроші на існування, чому не один місяць проживає у заїжджому дворі. Гадаю, поліціянти отримали згори наказ — витрусити з нього щиросердне зізнання в усіх гріхах. Або ж знайти бодай якусь зачіпку, бодай частину провини перекласти на нього. Залагодити справу.

На свободу ми вийшли 25 грудня о шостій вечора. На виході з відділка чекало з десятків репортерів. Історія немов повторювалася. Мене засипали питаннями: коли навчився пірнати, чому не ходжу до школи... Та одне з них переплюнуло решту. «Як ставишся до смертної кари?» Я повернувся на голос. Зіткнувся поглядом з молодим репортером.

Як ставлюся до смертної кари? Краще запитай, чи бачив я її на власні очі. Тоді я відповім: у мені живе її виконавець. І, крім батька, моєї попередньої жертви, іноді накидаю петлю й на інші шії. На мого косоокого класного керівника, на двоюрідних сестер дуреп, які верещали від одного погляду на мене. Наступними ж можуть стати й прокурор чи генерал. А тому і тобі варто бути обережним.

Дядько двічі ляснув мене по плечу:

— Ходімо.

У машині, яка несла нас до Маячного, панувала тиша. Дядько зосередився на дорозі, голова молодіжної спілки дрімав. Я ж знову підвів батька до шибениці.

Я пам'ятаю першу страту. Було літо, і я готувався вступати до старшої школи екстерном. Тоді ми жили в місті Гунсан. Як зазвичай, я пішов до бібліотеки. І на одній з полиць випадково побачив книжку «Смертна кара. Теорія та історія». Я відвернувся і пройшов повз, та зрештою повернувся — і так знову і знову. Зрештою таки схопив ту книжку. Як був, перед стелажем, проковтнув перший розділ. Зіщулившись на підлозі, дочитав останній. І, встромивши книжку назад на полицю, одразу пішов додому. Мені було не до навчання. Тридцять градусів тепла, найспекотніший день літа, мені ж хотілось сховатися під ватяну ковдру. Мене охопила багряна темрява.

Я опинився перед старою дерев'яною спорудою. Біля вікна — самотня хурма, над дахом — призахідне сонце, переді мною чорніють дощаті двері. Я простягнув руку і штовхнув їх. Двері зі скрипом прочинилися, і я зайшов усередину. Там було світло, хоч ані ламп, ані вікон я не побачив. У глибині кімнати, на помості, схожому на катедру, стояв загорнутий у чорний чохол стіл, задню частину кімнати, немов ширма, затуляли білі фіранки. Я відчув: за ними хтось є. Я перетнув кімнату й відхилив фіранку. Переді мною на вкритій циновкою підлозі сидів чоловік. Його обличчя покривала хустка. Над чоловіком звисала мотузка завтовшки з руку малої дитини. На шиї — краплі поту. Кремезні плечі ледь помітно здригалися. З-за хустки долітало важке, схоже на скиглення, дихання. Ухопившись за петлю мотузки, я накинув її на голову чоловіка. Губи вимовили наказ:

— Починайте.

Клац — підлога під чоловіком провалилася. Чоловік зник. Я сів у ліжку, скинувши ковдру. Повернувся до вікна: на

присмерковому небі палало багряне призахідне сонце. Лише тоді я усвідомив: чоловік уві сні був моїм батьком.

— Усе закінчилося, — долетів до мене голос дядька.

Я ж закліпав очима, не розуміючи.

— Забудь.

Примара остаточно відступила. Так, я тут, із дядьком, і ми повертаємося додому з поліційного відділка. Я кивнув у відповідь. Не переймайтеся. Забуду. Це не важко, впорається навіть корова. Та є один нюанс, дрібничка: в редакції «Вісника» працюють люди, розумніші від корів.

Усю ніч я крутився у ліжку. Сон не приходив, хоча два дні я не змикав повік. Був і плюс: на світанку вчасно і без поспіху вийшов на роботу. Щоправда, востаннє. Власник аптеки вже, певно, все про мене знає. Та я маю забрати те, що мені належить. Я підняв ранкову газету, яку знайшов під скляними дверима аптеки.

Трагічний випадок у підводних скелях поблизу селища Шінсон. Дайвер, що кинувся на порятунок, — син убивці Чхве Хьонсу.

Уночі 24 грудня група з чотирьох студентів, які повернулися зі Сполучених Штатів на зимові канікули, вирушила на півострів Хвавон, аби спробувати себе у дайвінгу. За попередньою інформацією, під час занурення на скелясте дно юнаки потрапили у сильну низхідну течію, що стало причиною загибелі двох із них. Про нещасний випадок сповістили двох досвідчених дайверів, які проживали в місцевому готелі. Чоловіки одразу вирушили на допомогу, однак одного з постраждалих так і не вдалося врятувати. Другий помер невдовзі після порятунку. Двоє інших студентів були направлені до лікарні в Мокпо.

Навіть досвідчені дайвери уникають занурень поблизу скель західного узбережжя, де сталася трагедія, особливо вночі: саме у

цьому місці найчастіше виникають сильні низхідні течії. Водночас увагу громадськості привернув той факт, що одним із рятівників був 18-річний Чхве, син Чхве Хьонсу, винуватця трагедії на озері Серьон, нещодавно засудженого до смертної кари. Повідомляється, що кілька років молодший Чхве вів «кочовий» спосіб життя, змінюючи місце проживання. Водночас стало відомо, що вже рік він мешкає у згаданому вище готелі. Почувши про трагічний інцидент, юнак вирішив досягнути до рятувальної операції. Наразі поліція розслідує обставини події й опитує Чхве та його «напарника» — тридцятидев'ятирічного Ана.

Отетерілий, я сів за письмовий стіл, виструнчившись на стільці, і якийсь час кліпав очима. На чолі виступив холодний піт. Груді спирало. Не від заголовку статті. Від ножа, який устроїв мені в ребра світ.

Я відкрив розділ новин у пошуковику. Екран заповнили перекручені догори ногами факти. Статті не про нещасний випадок, а про сина Чхве Хьонсу. Я тицьнув на перший заголовок. Під статтею — сотні коментарів. Я не читав їх. Сина вбивці не гладитимуть по голівці за один добрий вчинок.

Повернувшись на сторінку з результатами пошуку, я помітив ключові слова під пошуковою стрічкою. На першому місці — «Син Чхве Хьонсу». Неймовірно. Сім років пройшло, а світ і не думав забувати про батька. Гадаю, навіть цієї миті орава допитливих поціновувачів інтернету затято копирсається у пошуках цікавих фактів. Полювання на сина Чхве Хьонсу в самому розпалі. Інтернетом гуляють світлини коротенько стриженого хлопчика, який очікує на вирок Служби у справах неповнолітніх. Хотів би я бути параноїком...

Власник аптеки прийшов, коли я закінчував прибирання, і мовчки сів за стіл. Розгорнув залишену мною газету. Я чекав,

поки він дочитає статтю до кінця. Лише за півгодини він запросив мене присісти навпроти.

— Я звільнюся. Від завтра не працюватиму, — сказав я і відчув дроз.

Завтра... А що завтра? Хай що роби, хай куди подайся, цей пречудовий світ і без «Вісника» не дасть мені спокою. Фармацевт закинув ногу на ногу і підвів на мене погляд. Очей від нього я не ховав. Не хилив голови. Бо я не злочинець.

— Пусте, — мовив фармацевт. — День-два, і все забудеться. А тепер — до роботи.

Дивина. Може, не хотів принижуватися: думав, що, прогнавши мене, видався б легкодухом? Або ж це — ввічливий спосіб попрощатися з тим, хто працював на тебе цілий рік?

— Дякую вам за все.

Збрешу, якщо скажу, що не відчув ані краплі суму. Проте я не хотів ласки від інших. Досвід підказує, що ласка — не те, чому можна довіряти. Термін її придатності закінчується тоді, коли так вирішить той, хто її виявляє. І нерідко буває, що закінчується він за один лише день. Краще подякувати й відмовитися — так кожен збереже обличчя. До того ж гроші зайвими не бувають — окрім зарплати за місяць, можеш отримати ще й вихідну допомогу. І прощаєшся з роботодавцем ніяково, та все ж красиво, почувши: «Звертайся, якщо знову шукатимеш роботу».

О четвертій годині я покінчив зі справами, зібрався і рушив додому. Дядькового пікапа, який зазвичай стояв перед огорожею, не видно. Зазирнув у вікно — дядька не було вдома. Може, поїхав на закупи до найближчої крамниці? Ні, навряд, похитав головою я. Тоді він би заскочив до мене в аптеку. Не схоже й на те, що він вирушив збирати матеріали для своїх творів, — його портфель і досі висів при вході в кімнату. Щойно

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ